

KRISTIAN IV OG LAUGENE

statsmagten selv. Dette kan forsaavidt være rigtig nok som kongen i de stadfæstede skraaer baade kan tillate sluttede laug, obligat svendetid og godkjende at det forlanges geburtsbrev. Endog det forbudte mesterstykke dukker paany op. Kristian IV bestemmer selv under et besøk i Kristiania i 1648 i anledning en klage fra byens haandverkere, at ingen maa drive et haandverk uten at være i besiddelse av rigtig lærebrev samt at vedkommende maa være god for at gjøre mesterstykke¹. Men nogen væsensforskjel mellem før og nu er det vanskelig at faa øie paa. Det som i denne tid kommer til uttryk, er ikke andet end hvad der hele tiden maa ha gaat for sig i laugene som følge av gammel skik og sedvane, der utgjorde laugenes uskrevne love og vedtægter. Mange av de kongelige anordninger staar ogsaa i en merkvaerdig motsætning til Kristian IV's store reces av 1643, hvor alt væsentlig fra forordningene av 1621 og 1622 er blit gjentat. Det sier sig selv at heller ikke de lokale myndigheter har været at stole paa nu mere end før, men deres handlemaate kan forsaavidt undskyldes, naar man ser hen til at kongen saagodtsom altid har meddelt konfirmation paa hvad der fra dem har foreligget indstilling om. Et par eksempler fra tidens skraaer vil bedre end noget andet gi indtryk av, hvor broget og mangfoldig laugsforholdene har været i denne tid.

Under Kristian IV's besøk i Kristiania i 1635 andrar byens skræddere om at faa konfirmeret en ny skraa, „paa det denn store Uschickelighæd och uorden som Ellers hid Indtill i deris Embede kunde komme igien i sin Esse.“ I den anledning faar lauget opsendt fra Kjøbenhavn en meget vidtløftig og for tidens officielle laugsvedtægter typisk skraa.² Det blir i denne med

¹ N. R. Registr. IX a. 75. ² Se bilag.